

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงาน ในสถานประกอบการ จังหวัดเชียงราย

Factors Affecting the Decision Making to Employ Accounting Graduates of Chiang Rai Enterprises

ณัชพล หลั่งนาค^{1*} วชรี มนัสสนิท² จริยา แก้วภักดี¹ อุดมศักดิ์ ปัญญาเข้ม¹ และ ชุมพูนุช ไชยชมภู¹
Natchapol lungnak^{1*}, Watcharee Manussanit², Chariya keawpakdee¹,
Udomsak Punyakhem¹, Chumpunuch chaichompoo¹

Received : 5/8/2020

Revised : 7/29/2020

Accepted : 9/3/2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงาน และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 324 แห่ง จากการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.825 และได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.915 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายมีระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในด้านทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี และความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี คุณธรรมจริยธรรม และความรู้ทั่วไป มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับการตัดสินใจในระดับปานกลาง

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานโดยจำแนกตามลักษณะรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการที่แตกต่างพบว่า รูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการที่แตกต่างกัน

¹ บัณฑิตบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเชียงราย

¹ Bachelor of Accountancy, Faculty of Business Administration, Chiangrai College

* Corresponding author. Tel. 080-1356261 E-Mail : natchapollungnak@hotmail.com

² บริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเชียงราย

² Bachelor of Business Administration, Faculty of Business Administration, Chiangrai College

ได้แก่ 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3) บริษัทจำกัด และ 4) บริษัทมหาชนจำกัด โดยมีการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ในทุกปัจจัยคือ 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี และ 6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, บัณฑิตสาขาบัญชี, สถานประกอบการ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the level of the entrepreneur decision making to employ accounting graduates. 2) to compare the entrepreneur decision making to employ accounting graduates classified by enterprise types. The sample used in this research were 324 Muang Chiang Rai enterprise executives, specifying the sample size by using power analysis. The research instrument was a questionnaire which passed the reliability test by 3 specialists, it has Item Objective Congruence (IOC) at 0.825 and reliability at 0.915. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and one-way analysis of variance.

The results showed that Chiang Rai entrepreneurs have the decision making to employ accounting graduated level in accounting software knowledge and accounting professional knowledge at the highest level. In the aspect of accounting law knowledge, morality and ethics and general knowledge were at a high level. And information technology knowledge was at a moderate level.

In the aspect of comparison between the entrepreneur decision making to employ accounting graduated classified by enterprise types found that the different types of enterprise which are 1) registered ordinary partnership 2) limited partnership 3) company limited 4) public company limited were significantly different at .05 in every factor which is 1) accounting professional knowledge 2) general knowledge 3) morality and ethics 4) information technology knowledge 5) accounting law knowledge and 6) accounting software knowledge.

Keyword: Decision Making, Accounting graduates, Enterprise

ความสำคัญของปัญหา

สถานประกอบการที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะอาศัยข้อมูลทางการบัญชีเป็นแนวทางในการ

บริหารกิจการ กล่าวคือ ข้อมูลทางการบัญชีจะช่วยในการวางแผน การตัดสินใจ และควบคุมการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นสถานประกอบการจึงให้ความสำคัญในการจัดบันทึกรายการต่างๆ ที่เกิดจากการประกอบธุรกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปจัดทำรายงานทางการเงินต่างๆ อย่างเป็นระบบ ด้วยการทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชีอย่างครบถ้วนและถูกต้อง ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่นี้คือ นักบัญชี ซึ่งจะเป็นผู้มีความสำคัญที่ช่วยผู้บริหารในการวางแผน วางระบบบัญชี เพื่อให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดพื้นฐานของการควบคุมทางการเงิน (กัญธรรมา ดิษฐ์แก้ว และคณะ, 2560) ซึ่งประสิทธิภาพของนักบัญชียังนั้นเกิดจากคุณลักษณะด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้ และด้านภาษา (สรวิชัย บุญวุฒิ และ ไพฑูริย์ อินต๊ะชัน, 2559) และต้องมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ตลอดจนนักบัญชีต้องมีทักษะทางวิชาชีพบัญชี (โสภภาพรรณ ไชยพัฒน์ และคณะ, 2555) โดยคุณลักษณะดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจรับบัณฑิตเข้าทำงานของสถานประกอบการ ซึ่งจังหวัดเชียงราย นับได้ว่าเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่มีความโดดเด่นในเรื่องการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด จึงส่งผลต่อการจดทะเบียนธุรกิจเพิ่มขึ้นในแต่ละปีซึ่งส่งผลต่อความต้องการบัณฑิตสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบัณฑิตในสาขาบัญชี

โดยจังหวัดเชียงรายมีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่สามารถผลิตบัณฑิตสาขาบัญชีจำนวน 4 แห่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปสำรวจคุณลักษณะหรือปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการ โดยคาดว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถและมีความชำนาญตรงตามความต้องการของสถานประกอบการซึ่งจะเป็นการตอบโจทย์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ จังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตเข้าทำงาน ดังนี้

- 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2552) ประกอบด้วยทักษะวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ (1) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills)

(2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน (Technical and Functional Skills) (3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) (4) ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) และ (5) ทักษะทาง การบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills)

2) ความรู้ทั่วไปในวิชาชีพการบัญชี ทัศนคติ ขี้ขลาด และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า นักบัญชีควรมีความรู้ทั่วไปในวิชาชีพการบัญชี เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ ความรู้ในศิลปะ วรรณกรรมและวัฒนธรรม ความสามารถในการคิด อ่าน เขียน การวิเคราะห์ วิจัย โดยสรุป คือ คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทั่วไปที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการคือ (1) มีความรู้ทางด้านสังคม ติดตามข่าวสารบ้านเมือง (2) มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศ (3) มีความรู้ด้านการเมืองการปกครอง (4) มีความรอบรู้ในสถานการณ์โลกในปัจจุบัน และ (5) มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3) คุณธรรมจริยธรรม สภาวิชาชีพบัญชี (2547) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณ จริยธรรม มรรยาทแห่งวิชาชีพบัญชี ไว้ว่า เป็นข้อกำหนดวิธีปฏิบัติงาน (รวมถึงความประพฤติ) ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีทุกคนต้องยึดถือเพื่อดำรงความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างเสริมเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ ในอันที่ส่งผลให้ลูกค้าและสาธารณชนเชื่อมั่นในมาตรฐานที่สูงของวิชาชีพ และมั่นใจว่าผู้ประกอบการวิชาชีพจะระมัดระวังปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพที่กำหนดไว้นั้นโดยเคร่งครัด ปัจจุบันมี มรรยาทของผู้สอบบัญชี ที่ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (2534) 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2550) ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามลักษณะวิชาชีพไว้ในคู่มือหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ฉบับปรับปรุง ไว้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตสาขาบัญชีที่พึงประสงค์ต้องมีความรู้ ความสามารถทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการใช้อุปกรณ์สำนักงานและการใช้โปรแกรมเกี่ยวกับการคำนวณได้ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโปรแกรมการบัญชีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่ว่า “รู้ บัญชี ก้าวทันเทคโนโลยี ภาษาดี มีจรรยาบรรณ” ซึ่งแนวโน้มของกลุ่มผู้ประกอบการมีความต้องการบัณฑิตสาขาบัญชีที่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งจะทำให้ให้นักบัญชีสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น

5) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี ภาควิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2562) ได้กล่าวถึง ผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชีควรมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ดังนี้ (1)พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 (2) กฎกระทรวงว่าด้วย การยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2544 (3) ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 (4) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547 ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547 (5) ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543 (6) ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง

กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (7) ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 (8) ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2548 (9) ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547 (10) ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 (11) พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 (12) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553 ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) (13) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 13) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549 (14) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 18) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2552 (15) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 20) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2) พ.ศ. 2554 (16) ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคณวุฒิศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549 (17) ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง ขอบเขตของวิชาที่ต้องทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2553 และ 18) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 15) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2550

6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) โปรแกรมธุรกิจทั่วไป (Business Software) คือ โปรแกรมใช้ในการบริหารจัดการสารสนเทศขององค์กร โดยจะเป็นตัวเสริมความคล่องตัวในการนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ MS Word, Excel, PowerPoint และ Access เป็นต้น และ (2) โปรแกรมทางการบัญชี (Accounting Software) คือ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้กับงานด้านบัญชีโดยเฉพาะ มีหน้าที่บันทึก ประมวลผล และเสนอรายงานเกี่ยวกับรายการค้าที่เกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การลงบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป การผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภท และสรุปผลรายการค้าออกมาในรูปของงบการเงิน ในปัจจุบันโปรแกรมทางการบัญชีมักเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมประเภท ERP package ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมาก ตัวอย่างของโปรแกรมประเภทนี้ได้แก่ SAP R/3, Oracle และ Crystal Formula เป็นต้น ซึ่งทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชีสำเร็จรูปทางการบัญชีที่นักบัญชีควรมีทักษะจำแนกตามขนาดของกิจการ จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล (2555) ไว้ดังนี้ (1) กิจการขนาดเล็ก (ยอดขายไม่เกิน 5 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ) (2) กิจการขนาดเล็ก-ขนาดกลาง (ยอดขายไม่เกิน 250 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ) และ (3) กิจการที่ใช้โปรแกรมประเภท ERP เพื่อทำบัญชีการเงิน (ยอดขายตั้งแต่ 500 ล้านบาทหรือสหรัฐฯขึ้นไป)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการจังหวัดเชียงราย มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,599 แห่ง ประกอบด้วย 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3) บริษัทจำกัด และ 4) บริษัทมหาชนจำกัด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) ด้วยโปรแกรม G*Power สำหรับการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA หรือ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (นิพิตุพนธ์ สนิทเหลือ และคณะ, 2562) จำนวน 6 ปัจจัย โดยกำหนด Effect size f ระดับกลาง 0.25, $\alpha = 0.05$, power = 0.95 และ number of groups ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 ตัวอย่าง และทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีลิเคิร์ท (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ น้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถาม เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

2.2.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยการใช้วิธีคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC) (ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป โดยได้ ค่า IOC = 0.825

2) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานประกอบการแบบเจ้าของคนเดียวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเครื่องมือไม่ต่ำกว่า 0.80 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นข้อคำถามได้ทั้งสิ้น 55 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.73-0.88

2.2.5 นำส่งแบบสอบถามไปสอบถามผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดเชียงราย จำนวน 324 แห่ง และนัดวันและเวลาในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติดังนี้

3.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยการใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนโดยใช้เกณฑ์ประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) (กรทิพย์ จันทร์แจ่ม และคณะ, 2553) ดังนี้

- 4.50 - 5.00 ระดับ 5 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ มากที่สุด
- 3.50 - 4.49 ระดับ 4 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ มาก
- 2.50 - 3.49 ระดับ 3 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ ปานกลาง
- 1.50 - 2.49 ระดับ 2 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ น้อย
- 1.00 - 1.49 ระดับ 1 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ น้อยที่สุด

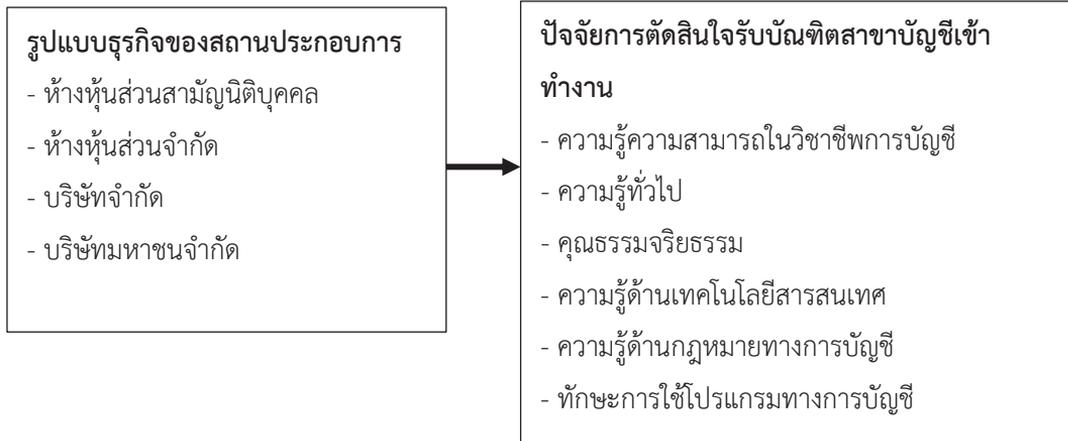
3.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) เพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Different (LSD) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ 1) รูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ ได้แก่ (1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด (3) บริษัทจำกัด และ (4) บริษัทมหาชนจำกัด

4.2 ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี และ 6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงาน

ปัจจัย	(\bar{X})	S.D.	ระดับ
1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี	4.55	0.94	มากที่สุด
2. ความรู้ทั่วไป	3.78	0.83	มาก
3. คุณธรรมจริยธรรม	4.14	0.91	มาก
4. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.35	0.87	ปานกลาง
5. ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี	4.25	0.79	มาก
6. ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี	4.59	0.93	มากที่สุด
ภาพรวม	4.11	0.88	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการจังหวัดเชียงรายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมมีค่า 0.88 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า ระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานของกลุ่ม

ตัวอย่างมีความสอดคล้องกัน และเมื่อพิจารณาเป็นปัจจัยพบว่า ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา ได้แก่ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี ($\bar{X} = 4.55$) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.25$) คุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.14$) ความรู้ทั่วไป ($\bar{X} = 3.78$) และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Different (LSD) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานกับรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ ด้วยค่าสถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ		SS	df	MS	F	Sig.
1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	3.281	3	1.157	3.814	.002*
	ภายในกลุ่ม	74.381	212	0.370		
2. ความรู้ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	27.622	3	3.877	5.017	.000*
	ภายในกลุ่ม	134.817	212	0.759		
3. คุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	31.689	3	2.753	10.459	.013*
	ภายในกลุ่ม	68.843	212	0.430		
4. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	6.871	3	1.728	7.320	.021*
	ภายในกลุ่ม	89.735	212	0.443		
5. ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	8.725	3	1.896	3.503	.004*
	ภายในกลุ่ม	152.443	212	0.567		
6. ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	5.731	3	1.314	4.384	.000*
	ภายในกลุ่ม	98.378	212	0.467		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า มีปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการจังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ปัจจัย มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้ด้าน

กฎหมายทางการบัญชี และ 6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี แสดงให้เห็นว่า สถานประกอบการที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน อาทิ 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3) บริษัทจำกัด และ 4) บริษัทมหาชนจำกัด จะมีการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในทุกปัจจัย

สรุป อภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการ จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายมีระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานต่อทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี และความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี คุณธรรมจริยธรรม และความรู้ทั่วไป มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับการตัดสินใจในระดับปานกลาง

1.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานโดยจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการที่ต่างกัน พบว่า รูปแบบธุรกิจของของสถานประกอบการที่ต่างกัน มีการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ได้แก่ 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3) บริษัทจำกัด และ 4) บริษัทมหาชนจำกัด มีระดับการตัดสินใจแตกต่างในทุกปัจจัยคือ 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี และ 6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการศึกษาระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานในสถานประกอบการ จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายมีระดับการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานต่อทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี และความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ กมลภู สันทะจักร์ และ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยงานราชการในประเทศไทย พบว่า คุณลักษณะนักบัญชีด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี และด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ นันทวิฑู วัฒนศิริ (2551) ที่ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีและเปรียบเทียบความต้องการนักบัญชีของสถานประกอบการในจังหวัดพะเยา โดยผลจากการศึกษาพบว่า สถานประกอบการมีความต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ อยู่ในระดับที่สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี คุณธรรมจริยธรรม และความรู้ทั่วไป มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภภาพรณ ไชยพัฒน์ (2555) การทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้จัดทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ในจังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยว

กับคุณลักษณะของผู้จัดทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต ส่วนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับการตัดสินใจในระดับปานกลาง

2.2 จากผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานโดยจำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการที่แตกต่างกัน พบว่า รูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ได้แก่ 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3) บริษัทจำกัด และ 4) บริษัทมหาชนจำกัด โดยมีระดับการตัดสินใจแตกต่างในทุกปัจจัยคือ 1) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชี 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้ด้านกฎหมายทางการบัญชี และ 6) ทักษะการใช้โปรแกรมทางการบัญชี สอดคล้องกับ กัญธรรมา ดิษฐ์แก้ว และคณะ (2560) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์โดยจำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจพบว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีลักษณะธุรกิจแตกต่างกันและรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกันนั้น มีความต้องการคุณสมบัติกับบัญชีที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวุฒิ วุฒิกรณ์ (2551) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดพะเยาโดยจำแนกตามรูปแบบของธุรกิจพบว่า รูปแบบของธุรกิจที่ต่างกันส่งผลต่อความต้องการนักบัญชีในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับ วันธณิ สุตศิริ และคณะ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักบัญชีที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของบุคลากรในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในตัวนักบัญชีของตนเองที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชี ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษาต่างประเทศ และด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของธุรกิจของสถานประกอบการที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับบัณฑิตสาขาการบัญชีแตกต่างกัน บัณฑิตจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถให้ตรงตามคุณลักษณะหรือปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตเข้าทำงาน

1.2 สถาบันการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนการอบรมที่เน้นคุณลักษณะหรือปัจจัยการตัดสินใจรับบัณฑิตเข้าทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยขยายขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาบัญชีและพร้อมเข้าสู่สถานประกอบการ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงานจำแนกตามรูปแบบธุรกิจสถานประกอบการในด้านอื่นๆ ให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2553). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- กมลภู สันตะจักร์ และ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิธิ์. (2561, กันยายน-ธันวาคม). คุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยงานราชการในประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศรณ*, 5(3), 771-790.
- กรทิพย์ จันท์แจ่ง วันทนีญ์ ภูมิภัทธราคม และธีรธนิภษั ศิริโหวหาร. (2553, ตุลาคม 2552 – มกราคม). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกร้านนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 3(3), 119-132.
- กัญธรรณา ดิษฐ์แก้ว ยุพรัตน์ จันท์แก้ว นิภาพร นุ่มนวล และเชิดพงษ์ ขาประดิษฐ์. (2560, มกราคม-มิถุนายน). คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(1), 1-15.
- จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล. (2555). การเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีให้เหมาะสมสำหรับธุรกิจ SMEs The Selection of an Accounting Software Package for SMEs. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 32(1), 23-37.
- ชานินทร์ ศิลปจารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. นนทบุรี: เอส อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์, 2555.
- นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ วชิรพร สาตร์เพชร และ ญาดา นภาอารักษ์. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(1), 496-507.
- นันทวดี วุฒิภรณ์. (2551). *คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการต้องการในจังหวัดพะเยา*. (การศึกษาระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *วิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2562). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชีภาควิชาการ บัญชี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2562, จาก <http://accounting.bus.tu.ac.th/law.html>

- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2550). *คุณลักษณะสำคัญของบัณฑิต ของโปรแกรมวิชาการธุรกิจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2561, จาก [Http://dusithost.dusit.ac.th/~dusitaccount](http://dusithost.dusit.ac.th/~dusitaccount)
- วันธนี สุคติรี และคณะ. (2554) *การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักบัญชีที่เป็นจริง และที่พึงประสงค์ตามทัศนะของบุคลากรในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต: ม.ป.ท.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2547). *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2561, จาก http://www.fap.or.th/fap/?q=system/files/IES_3_revised.pdf
- สร้ขุ่นช บัญญูฉิม และไพฑูริย์ อินตะขัน. (2559). การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของนักบัญชียุคใหม่ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 9(1), 167-177.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *รายงานสถิติจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2561*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2562, จาก http://chiangrai.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=432:2561&catid=86:2011-10-11-07-23-41&Itemid=435
- โสภภาพรรณ ไชยพัฒน์ และคณะ. (2555). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจในจังหวัดภูเก็ต*. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

